

**XIII** МАЈСКО  
САВЕТОВАЊЕ

# УСЛУГЕ И ОДГОВОРНОСТ

УРЕДНИК:  
Миодраг Мићовић



УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ  
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Крагујевац  
2017.

**ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

# **УСЛУГЕ И ОДГОВОРНОСТ**

**Уредник  
МИОДРАГ МИЋОВИЋ**

**Крагујевац  
2017.**

## УСЛУГЕ И УСЛУЖНА ПРАВИЛА

Зборник реферата са Међународног научног скупа одржаног 19. маја 2017. године, на Правном факултету у Крагујевцу.

### Међународни научни одбор Мајског саветовања:

Проф. др Мирослав Миловић, Филозофски факултет Универзитета у Бразилији; Проф. др Маркус Фаро де Кастро, Правни факултет Универзитета у Бразилији; Проф. др Данче Манолева-Митровска, Правни факултет "Јустинијан I", Универзитета "Кирил и Методије" Скопље; Проф. др Миха Јухарт, Правни факултет Универзитета у Љубљани; Проф. др Хрвоје Качер, Правни факултет Свеучилишта у Сплиту; Проф. др Един Ризвановић, Правни факултет Универзитета "Џемал Биједић" у Мостару; Проф. др Снежана Миладиновић, Правни факултет Универзитета Црне Горе; Проф. др Миодраг Мићовић, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу

ИЗДАВАЧ: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу  
Јована Цвијића 1, 34000 Крагујевац  
Тел: (034) 306 510  
телефакс: (034) 306 540  
е-пошта: faculty@jura.kg.ac.rs  
веб: <http://jura.kg.ac.rs>

РЕЦЕНЗЕНТИ Проф. др Хрвоје Качер  
Проф. др Снежана Миладиновић  
Проф. др Миодраг Мићовић

ЗА ИЗДАВАЧА: Проф. др Драган Вујисић

УРЕДНИК: Проф. др Миодраг Мићовић

ШТАМПА: Графопромет д.о.о.

ТИРАЖ: 100

ISBN 978-86-7623-074-7

---

Штампање Зборника подржало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

## САДРЖАЈ

### *Начелна разматрања о услугама*

1. Др Снежана Миладиновић, редовни професор  
ОДГОВОРНОСТ И УСЛУЖНИ ПОСЛОВИ ..... 3
2. Др Миодраг Мићовић, редовни професор  
ОБАВЕЗЕ ПРУЖАОЦА УСЛУГА И ПОСЛЕДИЦЕ  
ПОВРЕДЕ УГОВОРА О УСЛУГАМА ..... 23
3. Др Јадранка Дабовић Анастасовска, редовни професор  
Др Ненад Гавриловић, ванредни професор  
ОДГОВОРНОСТ ДАВАОЦА УСЛУГА У ЕВРОПСКОМ УГОВОРНОМ ПРАВУ  
И У ПРАВНИМ СИСТЕМИМА ЗЕМАЉА РЕГИОНА: ОПШТИ РЕЖИМ ..... 41

### *Пословне и прометне услуге*

1. Др Игор Камбовски, ванредни професор  
ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ОДГОВОРНОСТ ЗАСТУПНИКА ..... 77
2. Др Бојан Урдаревић, ванредни професор  
ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ОД СТРАНЕ МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ  
КОМПАНИЈА И КОДЕКСИ КОРПОРАТИВНОГ УПРАВЉАЊА ..... 85
3. Др Лорис Беланић, доцент, Мр Иво Шкунца  
АСИГНАЦИЈА КАО ПРОМЈЕНА СУБЈЕКТА  
У ОБВЕЗНОПРАВНОМ ОДНОСУ ..... 99
4. Др Слободан Симовић, доцент  
ЗНАЧАЈ ПОСЛОВНЕ ЕТИКЕ И КОРПОРАТИВНЕ ДРУШТВЕНЕ  
ОДГОВОРНОСТИ ЗА ИНДУСТРИЈУ ПРИВАТНОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА ..... 115
5. Др Иван Тот, виши асистент  
СУВРЕМЕНИ ПОЈАМ ПОСЛА ОПЕРАТИВНОГ *LEASING*-А  
НА ПОДРУЧЈУ ЕУРОПЕ ..... 141
6. Милан Јечменић, сарадник у настави  
УГОВОР О СПОНЗОРСТВУ КУЛТУРЕ И УМЕТНОСТИ ..... 193

### *Финансијске и банкарске услуге*

1. Др Хрвоје Качер, редовни професор  
Др Бланка Иванчић Качер, доцент  
ГОДИНУ ДАНА ПОСЛИЈЕ, 2017. ГОД. – *QUO VADIS CHF* ..... 207
2. Др Свето Пурић, редовни професор  
ЦЕНТРАЛНА БАНКА И БАНКАРСКЕ УСЛУГЕ ..... 237

## II

3. Др Данче Манолева Митровска, редовни професор  
Мр Владимир Митревски, саветник у адв. канц.  
ПОСТУПАК ЗА ПРИНУДНУ НАПЛАТУ ПОТРАЖИВАЊА БАНКЕ  
ИЗ УГОВОРА О КРЕДИТУ НА ОСНОВУ МЕНИЦЕ ..... 249
4. Др Соња Бунчић, редовни професор  
Милена Галетин, асистент  
МА Олга Дамјановић, сарадник у настави  
МИКРОФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ - НАСТАНАК И ОПСТАНАК  
У НОВИМ ЕКОНОМСКИМ И ПРАВНИМ ОКВИРИМА ..... 265
5. Др Владимир Козар, ванредни професор  
Немања Алексић, адвокат  
НАРУШАВАЊЕ НАЧЕЛА ЈЕДНАКЕ ВРЕДНОСТИ ДАВАЊА  
УГОВАРАЊЕМ ВАЛУТНЕ, ДЕВИЗНЕ ИЛИ ИНДЕКСНЕ КЛАУЗУЛЕ ..... 279
6. Др Јасмина Лабудовић Станковић, ванредни професор  
ПОКРОВИТЕЉСТВО (ПОСАО ПРЕУЗИМАЊА ЕМИСИЈЕ) ..... 305

### *Осигурање*

1. Др Катарина Иванчевић, редовни професор  
ОСИГУРАЊЕ ОД ОДГОВОРНОСТИ ТУРИСТИЧКИХ АГЕНЦИЈА ..... 317

### *Туризам*

1. Др Грасиела Гауди, редовни професор  
Др Еухенио дел Бусто, ванредни професор  
ПРЕГЛЕД РЕГУЛАТИВЕ О ТУРИСТИЧКИМ УСЛУГАМА  
У АРГЕНТИНИ ..... 343
2. Др Драган Вујисић, редовни професор  
КАМПОВАЊЕ КАО ОБЛИК ТУРИСТИЧКЕ УСЛУГЕ ..... 357
3. Др Драган Батавељић, редовни професор  
УСЛУГЕ СЕОСКОГ ТУРИЗМА ..... 371
4. Др Карлос Торес, ванредни професор  
ПРАВНИ АСПЕКТИ РЕЗИДЕНЦИЈАЛНОГ ТУРИЗМА У ПОРТУГАЛУ ... 389
5. Др Антонија Паниза Фулана, ванредни професор  
НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У КОНТЕКСТУ ПОВЕЗАНИХ ПУТНИХ  
АРАНЖМАНА И ОДГОВОРНОСТИ ..... 397
6. Др Вентура Енрике Мота Флорес, професор истраживач  
ТУРИСТИЧКА РЕГИОНАЛИЗАЦИЈА У ФУНКЦИЈИ УПРАВЉАЊА  
ТУРИСТИЧКИМ ДЕСТИНАЦИЈАМА ..... 405
7. Др Андреј Мићовић, доцент  
ВАНСУДСКА ЗАШТИТА СТИЦАЛАЦА ТАЈМ-ШЕРИНГА..... 421

8. Ана Тимчић, докторанд  
ОДГОВОРНОСТ ОРГАНИЗАТОРА ПУТОВАЊА  
ПРЕМА ПРЕДНАЦРТУ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА ..... 437

### *Спорт*

1. Др Ненад Ђурђевић, редовни професор  
ИМОВИНСКА ОДГОВОРНОСТ СПОРТСКИХ СТРУЧЊАКА ..... 449

### *Услуге од општег интереса*

1. Др Зоран Павловић, редовни професор  
Милан Дакић, саветник омбудсману АПВ  
КАРАКТЕРИСТИКЕ НОРМАТИВНОГ УРЕЂЕЊА УСЛУГЕ  
ДАЉИНСКОГ ГРЕЈАЊА У РС У ОДНОСУ НА НАСТАНАК,  
ПРОМЕНУ И ПРЕСТАНАК ПРАВА И ОБАВЕЗА ИЗ УГОВОРА  
О ПРОДАЈИ ТОПЛОТНЕ ЕНЕРГИЈЕ И ЗАШТИТУ ПРАВА  
КРАЈЊЕГ КУПЦА ..... 485
2. Др Предраг Стојановић, редовни професор  
ЛИБЕРАЛИЗАЦИЈА КОМУНАЛНИХ УСЛУГА  
СА ОСВРТОМ НА СТАЊЕ У РС ..... 515
3. Др Срђан Владетић, ванредни професор  
АВГУСТОВО ЗАКОНОДАВСТВО У ПОГЛЕДУ  
УПРАВЉАЊА ВОДОВОДИМА ..... 529

### *Интелектуална својина и услуге*

1. Др Тони Дескоски, редовни професор  
Др Вангел Доковски, доцент  
(НЕ)ДОПУШТЕНОСТ АУТОНОМИЈЕ ВОЉЕ КОД ВАНУГОВОРНЕ  
ОДГОВОРНОСТИ ЗА ШТЕТУ ИЗ ПОВРЕДЕ ПРАВА  
ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ ..... 539
2. Др Божин Влашковић, редовни професор  
Др Милица Шутова, др. комис. за инспек. надзор - Скопје  
ЕВРОПСКИ СУД О ИДЕНТИЧНОМ ПОЛОЖАЈУ  
ЗАКУПОДАВЦА И ПРОВАЈДЕРА, КАО ПОСРЕДНИКА УСЛУГА  
У СМISЛУ ПОВРЕДЕ ЖИГА ..... 551
3. Др Сениша Варга, ванредни професор  
ТЕХНОЛОГИЈА ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЈЕ ..... 563
4. МА Његослав Јовић, виши асистент  
ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ *TELLE QUELLE* ОДРЕДБЕ У ПАРИСКОЈ  
КОНВЕНЦИЈИ ЗА ЗАШТИТУ ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ ..... 589

### *Медијске услуге*

1. Др Јелена Вучковић, доцент  
УСТАВНЕ ГАРАНЦИЈЕ И ОГРАНИЧЕЊА СЛОБОДЕ  
МЕДИЈСКИХ УСЛУГА ..... 605

### *Здравство и социјална заштита*

1. Др Емилија Станковић, редовни професор  
„ЈАВНО ЗДРАВЉЕ“ У СТАРОМ РИМУ – *CLOACA MAXIMA* ..... 617
2. Др Драгица Живојиновић, редовни професор  
МЕРЕ СПЕЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ МАЛОЛЕТНИХ ИСПИТАНИКА  
У УРЕДБИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ БР. 536/2014 ..... 627
3. Др Бланка Иванчић Качер, доцент  
ГРАЂАНСКОПРАВНИ СТАТУС *ORPHAN DRUGS*  
(ЛИЈЕКОВА „СИРОЧИЋА“) У РЕПУБЛИЦИ ХРВАТСКОЈ ..... 647
4. Др Маја Просо, доцент  
ПРАВА ПАЦИЈЕНАТА НА ЗАШТИТУ  
ОСОБНИХ ПОДАТАКА О ЗДРАВЉУ ..... 673
5. Др Вељко Влашковић, доцент  
„НАЈБОЉИ ИНТЕРЕС БУДУЋЕГ ДЕТЕТА“ У КОНТЕКСТУ ПРИСТУПА  
УСЛУГАМА БИОМЕДИЦИНСКИ ПОТПОМОГНУТОГ ОПЛОЂЕЊА ..... 699
6. Тамара Ђурђић Милошевић, асистент  
ЕТИЧКА И ПРАВНА РАЗМАТРАЊА ТРАНСПЛАНТАЦИЈЕ ОРГАНА ..... 711

### *Управа*

1. Др Радоје Брковић, редовни професор  
УСЛУГЕ ИНСПЕКЦИЈЕ РАДА, УПРАВНЕ ИНСПЕКЦИЈЕ И ЖАЛБЕНИХ  
КОМИСИЈА У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ ПРАВА ЗАПОСЛЕНИХ ..... 727
2. Др Срђан Ђорђевић, редовни професор  
ЗАЈЕДНИЦА СРПСКИХ ОПШТИНА КАО ПРУЖАЛАЦ УСЛУГА ..... 743
3. Др Милан Палевић, ванредни професор  
Е-УПРАВА КАО НЕОПХОДАН СЕРВИС ГРАЂАНА У РС ..... 761
4. Др Жаклина Спалевић, ванредни професор  
ЕЛЕКТРОНСКА ДЕМОКРАТИЈА И ЕЛЕКТРОНСКО ГЛАСАЊЕ ..... 771
5. Др Дражен Миљић, секретар Универзитета у Бањој Луци  
САВРЕМЕНА ДИЛЕМА У ВЕЗИ СА ПРУЖАЊЕМ ЈАВНИХ УСЛУГА ..... 785

### ***Образовање***

1. Др Дејан Матић, доцент  
НАЦРТ ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ  
И НОВЕ ОСНОВЕ УСЛУГА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ ..... 805
2. Милан Костић, асистент  
УСЛУГЕ ДОДАТНОГ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКЕ ПРИ НАЦИОНАЛНОЈ  
СЛУЖБИ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ ..... 815

### ***Заштита корисника услуга***

1. Др Срећко Јелинић, редовни професор  
Др Звонимир Јелинић, доцент  
ГОДСПОДАРСТВО И УСЛУЖНИ ПОСЛОВИ  
С ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА УЛОГУ И ОДГОВОРНОСТ РЕВИЗОРА .... 827
2. Др Зоран Миладиновић, редовни професор  
ОДГОВОРНОСТ ПРЕВОЗИОЦА ИЗ УГОВОРА О ПРЕВОЗУ СТВАРИ .....847
3. Др Милена Петровић, редовни професор  
ОКОНЧАЊЕ ПОСТУПКА МЕДИЈАЦИЈЕ И ЊЕГОВЕ ПОСЛЕДИЦЕ ..... 873
4. Др Велисав Марковић, ванредни професор  
ОДГОВОРНОСТ ДАВАЛАЦА УСЛУГА  
ПРЕД СУДОМ ЧАСТИ ПРИВРЕДНЕ КОМОРЕ ..... 893
5. Мр Зоран Вуковић, асистент  
КЛАУЗУЛЕ О НЕДОГОВОРНОСТИ У ПОТРОШАЧКИМ УГОВОРИМА ..... 911

### ***Услуге и кривична одговорност***

1. Др Ванда Божић, научни сарадник  
Др Жељко Никач, редовни професор  
КАЗНЕНОПРАВНА ОДГОВОРНОСТ ЗА ПРИМАЊЕ МИТА  
КАО НАГРАДЕ ЗА ОБЕЋАНУ УСЛУГУ ..... 925

### ***Услуге и друга са њима повезана питања***

1. Др Маријана Дукић Мијатовић, редовни професор  
ПРЕДНОСТИ АРБИТРАЖНОГ РЕШАВАЊА  
ПРИВРЕДНИХ СПОРОВА ..... 943
2. Др Габријела Михелчић, ванредни професор  
Др Маша Магочић Зрински, доцент  
УТЈЕЦАЈ ЗАШТИТЕ "КОНВЕНЦИЈСКИХ" ПРАВА  
НА УГОВОР О НАЈМУ СТАНА ..... 955



VI

3. Др Нина Планојевић, ванредни професор  
РАСПОДЕЛА ТРОШКОВА ОДРЖАВАЊА СТАМБЕНИХ ЗГРАДА  
У ПРЕДНАЦРТУ ГРАЂАНСКОГ ЗАКОНИКА СРБИЈЕ ..... 983
4. Др Мирослав Милосављевић, ванредни професор  
ОРГАНИ БАНКЕ КАО СУБЈЕКТИ УСЛУЖНИХ ПОСЛОВА  
И ЊИХОВА ОДГОВОРНОСТ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ..... 1001
5. Др Ана Опачић, доцент  
ПРОБЛЕМ ПРЕЗАДУЖЕНОСТИ ФИЗИЧКОГ ЛИЦА  
У СВЕТЛУ ИНСТИТУТА ИНДИВИДУАЛНОГ СТЕЧАЈА ..... 1021
6. Др Зоран Јовановић, доцент  
ЗНАЧАЈ ЈАВНИХ НАБАВКИ У ПРОЦЕСУ ПРИСТУПАЊА РС  
ЕУ СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ ..... 1039
7. Др Драгана Ћорић, доцент  
ОДГОВОРНОСТ ЗАКОНОПИСЦА И ЗАКОНОДАВЦА  
ЗА ЈЕЗИЧКИ ИСПРАВАН И РАЗУМЉИВ ТЕКСТ ЗАКОНА ..... 1055
8. Др Зоран Илкић, правни заступник ДДОР Нови Сад  
ПРОБИЈАЊЕ ПРАВНЕ ЛИЧНОСТИ - РАЗЛИКЕ У ОДНОСУ  
НА ПОБИЈАЊЕ ПРАВНИХ РАДЊИ ДУЖНИКА ..... 1067
9. Миливоје Лапчевић, асистент  
ПАУШАЛНО ОПОРЕЗИВАЊЕ ПРИХОДА ПРЕДУЗЕТНИКА -  
ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР И ФИСКАЛНИ ЕФЕКТИ ..... 1079
10. Немања Пандуревић, докторанд  
ОБАВЕШТЕЊЕ О НЕСАОБРАЗНОСТИ РОБЕ  
ПО БЕЧКОЈ КОНВЕНЦИЈИ ..... 1091
11. Јелена Јанковић, докторанд  
МОРАЛНИ РИЗИК У ОСИГУРАЊУ  
ЗА СЛУЧАЈ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ ..... 1111
12. Јелена Милосављевић, МА  
ПОСАО КРЕДИТА И ТЕНДЕНЦИЈЕ У РАЗВОЈУ  
КРЕДИТНЕ УСЛУЖНЕ ФУНКЦИЈЕ ..... 1025

## **CONTENT**

### *General Considerations on Services*

1. Snežana Miladinović, Ph.D., Full-time Professor LIABILITY AND SERVICES .....	3
2. Miodrag Mićović, Ph.D., Full-time Professor SERVICE PROVIDER'S DUTIES AND CONSEQUENCES OF THE BREACH OF THE SERVICE CONTRACT .....	23
3. Jadranka Dabović-Anastasovska, Ph.D., Full-time Professor Nenad Gavrilović, Ph.D., Associate Professor LIABILITY OF THE SERVICE PROVIDER IN EUROPEAN CONTRACT LAW AND IN THE LEGAL SYSTEMS OF COUNTRIES IN THE REGION: THE GENERAL REGIME .....	41

### *Business Services and Turnover of services*

1. Igor Kambovski, Ph.D., Associate Professor CIVIL LIABILITY OF AGENT .....	77
2. Bojan Urdarević, Ph.D., Associate Professor PROVIDING SERVICES BY MULTINATIONAL CORPORATIONS AND CORPORATE GOVERNANCE CODES .....	85
3. Loris Belanoć, Ph.D., Assistant Professor Ivo Škunca, LL.M. ASSIGNMENT AS THE CHANGE OF PARTIES IN LAW OF OBLIGATIONS .....	99
4. Slobodan Simović, Ph.D.; Assistant Professor THE IMPORTANCE OF BUSINESS ETHICS AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY FOR THE PRIVATE SECURITY INDUSTRY .....	115
5. Ivan Tot, Ph.D., Senior Assistant THE CONTEMPORARY NOTION OF OPERATING LEASING TRANSACTION IN EUROPE .....	141
6. Milan Ječmenić, Associate SPONSORSHIP CONTRACT IN CULTURE AND ARTS .....	193

### *Financial and Banking Services*

1. Hrvoje Kačer, Ph.D., Full-time Professor Blanka Ivančić-Kačer, Ph.D., Assistant Professor A YEAR LATER, IN 2017 – <i>QUO VADIS CHF</i> .....	207
2. Sveto Purić, Ph.D., Full-time Professor THE CENTRAL BANK AND BANKING SERVICES .....	237

## VIII

3. Dance Manoleva Mitrovska, Ph.D., Full-time Professor  
Vladimir Mitrevski, LL.M, Advisor in the Law Office  
PROCEDURE FOR DEBT ENFORCEMENT CLAIMS FROM BANK  
LOAN AGREEMENTS ON THE BASIS OF BILLS OF EXCHANGE ..... 249
4. Sonja Bunčić, Ph.D., Full-time Professor  
Milena Galetin, Assistant  
Olga Damjanović, M.Sc., Associate  
MICRO FINANCIAL INSTITUTIONS - THE EMERGENCE AND  
SURVIVAL IN THE NEW ECONOMIC AND LEGAL FRAMEWORK ..... 265
5. Vladimir Kozar, Ph.D., Ph.D., Associate Professor  
Nemanja Aleksić, Attorney at law  
VIOLATION OF THE PRINCIPLE OF EQUAL VALUES OF  
MUTUAL BENEFITS WITH CURRENCY OR INDEX CLAUSE ..... 279
6. Jasmina Labudović Stanković, Ph.D., Associate Professor  
UNDERWRITING ..... 305

### *Insurance*

1. Katarina Ivančević, Ph. D., Full-time Professor  
LIABILITY INSURANCE TRAVEL AGENCIES  
in the Serbian with regard to comparative law ..... 317

### *Tourism*

1. Grasiela Gaudi, Ph.D., Full-time Professor  
Euhenio del Busto, Ph.D., Associate Professor  
AN OVERVIEW OF THE REGULATIONS APPLICABLE  
TO TOURISM SERVICES IN THE ARGENTINE REPUBLIC ..... 343
2. Dragan Vujisić, Ph.D., Full-time Professor  
CAMPING AS A FORM OF TOURIST SERVICE ..... 357
3. Dragan Bataveljić, Ph.D., Full-time Professor  
RURAL TOURISM SERVICES ..... 371
4. Karlos Tores, Ph.D., Associate Professor  
MULTIPLE OWNERSHIP OF PROPERTY UNDER PORTUGUESE LAW ..... 389
5. Antonia Paniza Fulana, Ph.D., Associate Professor  
NEW TECHNOLOGIES IN THE CONTEXT OF LINKED TRAVEL  
ARRANGEMENTS AND LIABILITY RULES ..... 397
6. Ventura Enrike Mota Flores, Ph.D., profesor istraživač  
LA REGIONALIZACIÓN TURÍSTICA PARA LA GESTIÓN  
DE DESTINOS TURÍSTICOS ..... 405
7. Andrej Mićović, Ph.D., Assistant Professor  
OUT-OF-COURT PROTECTION OF TIMESHARE PURCHASERS ..... 421

8. Ana Timčić, student of Ph.D., studies  
RESPONSIBILITY OF THE TRAVEL ORGANIZER  
ACCORDING TO PRELIMINARY DRAFT CIVIL CODE ..... 437

### *Sport*

1. Nenad Đurđević, Ph.D., Full-time Professor  
CIVIL LIABILITY OF SPORTS COACHES ..... 449

### *Services of General Interest*

1. Zoran Pavlović, Ph.D., Full-time Professor  
Milan Dakić, Advisor to the Ombudsman APV  
NORMATIVE REGULATION OF THE REMOTELY CONTROLLED  
HEATING SERVICES IN THE REPUBLIC OF SERBIA; INCEPTION,  
ADAPTATION AND CESSATION OF THE END CONSUMERS'  
CONTRACTUAL RIGHTS AND DUTIES ..... 485
2. Predrag Stojanović, Ph.D., Full-time Professor  
LIBERALIZATION OF COMMUNAL SERVICES WITH SPECIAL  
REGARD ON THE SITUATION IN THE REPUBLIC OF SERBIA ..... 515
3. Srđan Vladetić, Ph.D., Associate Professor  
AUGUSTUS' LEGISLATION ON WATER SUPPLY SYSTEM  
MANAGEMENT AND GOVERNANCE ..... 529

### *Intellectual Property and Services*

1. Toni Deskoski, Ph.D., Full-time Professor  
Vangel Dokovski, Ph.D., Assistant Professor  
ALLOWABILITY OF PARTY AUTONOMY IN INTELLECTUAL  
PROPERTY INFRINGEMENT CASES ..... 539
2. Božin Vlašković, Ph.D., Full-time Professor  
Milica Šutova, Ph.D.  
THE EUROPEAN COURT ABOUT THE IDENTICAL POSITION  
OF TENANT AND PROVIDER, AS INTERMEDIARIES OF SERVICES,  
IN TERMS OF TRADEMARK INFRINGEMENT ..... 551
3. Siniša Varga, Ph.D., Associate Professor  
TECHNOLOGY OF TRANSFER OF TECHNOLOGY ..... 563
4. Njegoslav Jovic, M.Sc., Senior Assistant,  
HISTORICAL DEVELOPMENT TELLE QUELLE PROVISIONS  
IN THE PARIS CONVENTION FOR THE PROTECTION  
OF INDUSTRIAL PROPERTY ..... 589

### *Media Services*

1. Jelena Vučković, Ph.D., Assistant Professor  
CONSTITUTIONAL GUARANTEES AND LIMITATIONS  
OF FREEDOM OF MEDIA SERVICES ..... 605

### *Health Care and Social Protection*

1. Emilija Stanković, Ph.D., Full-time Professor  
PUBLIC HEALTH IN ANCIENT ROME – *CLOACA MAXIMA* ..... 617
2. Dragica Živojinović, Ph.D., Full-time Professor  
MEASURES OF SPECIAL PROTECTION OF MINORS  
IN EU REGULATION NO. 536/2014 ..... 627
3. Blanka Ivančić-Kačer, Ph.D., Assistant Professor  
CIVIL LAW STATUS OF ORPHAN DRUGS  
(„HOMELESS“ DRUGS) IN CROATIAN LAW ..... 647
4. Maja Proso, Ph.D., Assistant Professor  
PATIENTS' RIGHT TO PROTECTION OF PERSONAL  
DATA CONCERNING HEALTH ..... 673
5. Veljko Vlašković, Ph.D., Assistant Professor  
„THE BEST INTERESTS OF THE PROSPECTIVE CHILD“  
IN THE CONTEXT OF ACCESS TO THE SERVICES  
OF ASSISTED REPRODUCTIVE TECHNOLOGIES ..... 699
6. Tamara Đurđić Milošević, Assistant  
LEGAL AND ETHIC CONSIDERATION  
ON ORGAN TRANSPLANTATION ..... 711

### *Administration*

1. Radoje Brković, Ph.D., Full-time Professor  
SERVICES OF LABOR INSPECTION, ADMINISTRATIVE  
INSPECTIONS AND COMPLAINTS COMMISSIONS  
IN ORDER TO PROTECT THE RIGHTS OF EMPLOYEES ..... 727
2. Srđan Đorđević, Ph.D., Full-time Professor  
COMMUNITY OF SERBIAN MUNICIPALITIES AS SERVICE PROVIDER .... 743
3. Milan Palević, Ph.D., Associate Professor  
E-GOVERNMENT AS A NECESSARY SERVICE  
FOR THE CITIZENS IN THE REPUBLIC OF SERBIA ..... 761
4. Žaklina Spalević, Ph.D., Assistant Professor,  
ELECTRONIC DEMOCRACY AND THE ELECTRONIC VOTING ..... 773

5. Dražen Miljić, Ph.D., Secretary University of Banja Luka  
 MODERN DILEMMA IN CONNECTION WITH  
 THE PROVISION OF SERVICES ..... 785

### *Education*

1. Dejan Matić, Ph.D., Assistant Professor  
 DRAFT OF THE LAW ON HIGHER EDUCATION  
 AND THE NEW SERVICE BASE IN HIGHER EDUCATION ..... 805
2. Milan Kostić, Assistant  
 THE ROLE OF ADDITIONAL EDUCATION  
 AND TRAINING WITHIN NATIONAL EMPLOYMENT SERVICE ..... 815

### *Protection of service users' rights*

1. Srećko Jelinić, Ph.D., Full-time Professor  
 Zvonimir Jelinić, Ph.D., Assistant Professor  
 COMPANY AUDIT SERVICES WITH SPECIAL EMPHASIS  
 ON THE ROLE AND LIABILITY OF AUDITORS ..... 827
2. Zoran Miladinović, Ph.D., Full-time Professor  
 LIABILITY OF THE TRANSPORTER IN THE TRANSPORT  
 OF GOODS CONTRACT ..... 847
3. Milena Petrović, Ph.D., Full-time Professor  
 TERMINATION OF THE MEDIATION AND ITS CONSEQUENCES ..... 873
4. Velisav Marković, Ph.D., Associate Professor  
 LIABILITY OF SERVICE PROVIDERS BEFORE THE COURT  
 OF HONOUR OF CHAMBER OF COMMERCE ..... 893
5. Zoran Vuković, LL.M., Assistant  
 EXCLUSION OF LIABILITY CLAUSES IN CONSUMER CONTRACTS ..... 911

### *Services and Criminal Responsibility*

1. Vanda Božić, PhD., Scientific Associate  
 Željko Nikač, Ph.D., Full-time Professor  
 CRIMINAL LIABILITY FOR BRIBERY AS A REWARD  
 FOR PROMISED SERVICE ..... 925

### *Services and Other Related Issues*

1. Marijana Dukić Mijatović, Ph.D., Full-time Professor  
 THE ADVANTAGES OF ARBITRATION RESOLVING  
 OF COMMERCIAL DISPUTES ..... 943

2. Gabrijela Mihelčić, Ph.D., Associate Professor, Maša Marochini Zrinski, Assistant Professor IMPACT OF THE CONVENTION RIGHTS ON THE LEASE CONTRACT ...	955
3. Nina Planojević, Ph.D., Associate Professor DISTRIBUTION OF MAINTENANCE COSTS OF APARTMENT BUILDINGS IN THE PRELIMINARY DRAFT OF SERBIAN CIVIL CODE .....	983
4. Miroslav Milosavljević, Ph.D., Associate Professor, BODIES OF THE BANK AS AN OPERATOR OF SERVICE OPERATIONS IN THE REPUBLIC OF SERBIA .....	1001
5. Ana Opačić, Ph.D., Assistant Professor OVER-INDEBTEDNESS OF NATURAL PERSON IN THE LIGHT OF THE INSTITUTE OF INDIVIDUAL BANKRUPTCY .....	1021
6. Zoran Jovanović, Ph.D., Assistant Professor THE ROLE OF PUBLIC PROCUREMENT IN THE PROCESS OF SERBIAN ACCESSION TO EU WITH SPECIAL EMPHASIS ON LOCAL AUTHORITIES .....	1039
7. Dragana Ćorić, Ph.D., Assistant Professor THE RESPONSIBILITY OF THE LEGISLATORS FOR CORRECT AND UNDERSTANDABLE TEXT OF THE LAW .....	1055
8. Zoran Ilkić, Ph.D., Law agent in damages, PIERCING THE CORPORATE VEIL - DIFFERENCES IN CONTESTING THE DEBTOR'S LEGAL ACTIONS .....	1065
9. Milivoje Lapčević, Assistant THE LUMP-SUM TAXATION OF ENTREPRENEURS INCOME - LEGISLATIVE FRAMEWORK AND FISCAL EFFECTS .....	1079
10. Nemanja Pandurević, student of PhD studies NOTICE OF NON-CONFORMITY ACCORDING TO THE VIENNA CONVENTION .....	1091
11. Jelena Janković, student of PhD studies MORAL HAZARD IN THE UNEMPLOYMENT INSURANCE .....	1111
12. Jelena Milosavljević, M.Sc., BUSINESS LOANS AND TRENDS IN THE DEVELOPMENT CREDIT FUNCTIONS .....	1025

*Др Игор Камбовски, ванредни професор  
Правног факултета, Универзитета „Гоце Делчев“ у Штипу*

*УДК: 368.023*

## **ГРАЂАНСКО-ПРАВНА ОДГОВОРНОСТ ЗАСТУПНИКА**

### **Резиме**

*Заступање (заступништво) представља институт грађанског права у коме једно лице-заступник предузима правне радње у име и за рачун другог лица-властодавца, на основу уредног овлашћења. Заступник је пословно способно лице које наступа у правном промету са одређеном улогом-да дела за другог, да штити његове интересе и да пренесе његову вољу у погледу закључења неког правног посла. У тим односима, заступник је одговоран и према властодавцу и према трећим лицима са којима ступа у односе, у име и за рачун властодавца. Ако дође до прекорачења овлашћења или ако заступник дела без овлашћења, он је одговоран за штету и све правне последице које би настале у односима са трећим лицима, као и према властодавцу и принципалу правног посла.*

**Кључне речи:** *заступање, одговорност, овлашћење, правне последице*

Грађанско право дефинише заступништво као један од начина предузимања правних радњи у правном промету преко другог лица. То је специфичан начин обављања правних радњи у име и за рачун другог лица, тако што све правне последице настају у тренутку када су исте предузете, и обавезују, непосредно и искључиво, лице у чије су име и рачун предузете, и треће лице, док активни субјекат-заступник, онај који је предузео све те правне радње у име и за рачун послодавца, са аспекта права и обавеза који произлазе из уговореног правног дела, остаје сасвим по страни. Суштински циљ заступништва је директно успостављање правних односа, права и обавеза, између заступаног лица и трећег лица.

Постоји становиште да је погрешно дефинисати заступништво као правни однос, иако је то његова најчешћа дефиниција у грађанском праву. Даље, заступништво не може бити ни однос између заступаног лица и заступника на основу чега настаје овлашћење за вољно заступништво, из разлога што су ти односи обухваћени уговором о пуномоћству, налогу, уговору о делу и др., а не односи заступања. Такође, то није ни однос који настаје између заступника и трећег лица на основу правног посла који је предузео заступник у своје име.



Тако, присталице ове тезе сматрају да је заступање правно-техничко средство,<sup>1</sup> посебан начин предузимања правних послова за другог. Самом чињеницом да је реч о заступништву, односи који настају као последица предузете правне радње се не успостављају између и не обавезују она лица која су учествовала у њеном закључењу, већ заступано лице и треће лице.

Како би се задржао заступник на страни од дејства правног посла и како би правни посао произвео правна дејства само према заступаном лицу, потребно је да буду испуњени одређени услови. Прво, треба постојати овлашћење једног лица да може предузимати правне радње чије ће последице обавезати друго лице-овлашћење за заступање. Ово овлашћење може произвести изјављена воља заступаног лица, властодавца (вољно заступање) или закон или статут правног лица (законско или статутарно заступање). Такође, мора постојати и намера код заступника да предузме правне радње у име заступаног лица, и та намера треба бити прихваћена од стране трећег лица-саговорача заступника. Нико не може и не сме на силу натерати друго лице да га заступа, да прими овлашћења и да предузима задужења у његово име и за његов рачун, ни кад је реч о овлашћењу на основу једностране изјаве воље-пуномоћству, с обзиром на чињеницу да заступник није одбио пуномоћство и прећутно га је прихватио, што се може сматрати афирмативном изјавом воље, што са своје стране представља скривени уговор о заступању. Ово нема никаквих консеквенци према односу између заступника и трећег лица које прихвата заступника као свог саговорника, под условом да је знао или да је могао знати да делује у име и за рачун другог лица-властодавца.

Из изнесеног се може закључити: да би постојало заступништво у грађанском праву, морају бити испуњени сви наведени услови и да се правне радње морају предузимати на одређени начин. Заступништво је сублимат, укупност свих његових карактеристика. Оно представља предузимање правних радњи и послова изјавом воље једног лица чиме ће све правне последице настати према другом лицу. Заступник увек остаје на страну од правног посла које је предузео, у том својству. Правна радња је предузета за другог, и од тренутка њеног настајања, све правне последице се односе на другог, заступаног лица, властодавца.

Да би дошло до заступања, морају бити испуњена три услова: да постоји пуномоћје, заступник да изјављује своју вољу у предузимању правних послова и, на крају, код заступника и код његовог саговорача да постоји намера да закључени правни посао не обавезује заступника, већ заступаног, властодавца (*contemplatio domini*). Када се испуне сви ови услови, дејство правног посла које је заступник предузео настаје и обавезује властодавца и треће лице, док

---

<sup>1</sup> Радовановић Вучковић, М., *Заступништво у грађанском праву*, Београд, 1969, стр. 25.

заступник остаје на страну од радње предузете у име и за рачун заступаног лица.<sup>2</sup>

Овлашћење за заступање или пуномоћје, као први предуслов за постојање заступања, постоји када закон или изјава воље заступаног лица дата на законом прописани начин, овлашћује друго лице (заступника) да дела у име и за рачун заступаног лица.

Други услов је да заступник, приликом предузимања правних радњи у име и за рачун другог лица, изражава сопствену вољу, односно да буде способан да расуђује, како би могао да протумачи садржај и границе правног посла које треба да предузме.

Трећи предуслов за заступање, тзв. *contemplatio domini*, значи да мора постојати намера, и код заступника, и код његовог саговорника, да закључени правни посао директно обавезе заступаног, послодавца, и да се као уговорне стране сматрају заступани властодавац и саговорник заступника, а да заступник остане на страну од обавеза и последица правног посла.

## 1. Овлашћење за заступање

Први у низу услова који воде ка закључењу уговора преко заступника је овлашћење за предузимање правних радњи чије правне последице обавезују заступано лице. Ово овлашћење се назива и правна моћ, право, власт, правна могућност, квалификованост једног лица да обавља активности у име и за рачун налогодавца, који ће бити директно и искључиво обавезан правним последицама тих активности. Према пореклу, извору овлашћења, оно може бити вољно или законско.

Код вољног заступања овлашћење се делегира изјавом воље од стране заступаног лица-пуномоћје. Такво овлашћење за заступање можемо препознати и код неких уговора код којих постоји пуномоћје као једнострана изјава воље властодавца. Таква изјава воље може бити дата или директно лицу које ће заступати, или јавним обавештењем одређеног броја трећих лица да је неко лице овлашћено да буде заступник. Када се овлашћење за заступање даје и прихвата у оквиру уговора, оно представља не само овлашћење за заступника, већ и његова обавеза да ће обављати све радње које су обухваћене овлашћењем и самим уговором. Тако, када властодавац уговором овласти пуномоћника да, у његово име и за његов рачун, закључи уговор за куповину неке робе, предмет тог уговора је само овлашћење и обавеза заступника да закључи уговор. Али, уговором о пуномоћству властодавац може поверити пуномоћнику да обавља не само правне послове, већ и материјалне, као што је, рецимо, управљање његовом имовином.

Осим путем уговора, заступник може добити овлашћење за заступање и једностраном изјавом воље властодавца. У том случају, заступник је само

---

<sup>2</sup> Радовановић Вучковић, *нав. дело*, стр. 35.

овлашћен да обавља правне радње у име и за рачун властодавца, а нема обавезу да предузима и лично да се обавезује тим правним пословима.

Код законског заступништва, настајање, обим и престајање овлашћења за заступање су прецизно одређене, док је код вољног овлашћења обим опредељен од стране властодавца, самог или у договору са заступником, па самим тиме и престанак тог овлашћења је везан за споразум између властодавца и заступника, или једностраним отказом. Такође, овлашћење, а с тим и само заступништво, може престати и смрћу, губљењем пословне способности или покретањем стечајног поступка када је реч о правном лицу

## 2. Недостатак овлашћења за заступање

Када је у питању овај услов, поставља се једно важно питање: може ли постојати заступништво без овлашћења? У том случају је реч о „лажном“ заступнику, *falsus procurator*, то је особа која ће у име и за рачун неког другог лица закључити правни посао без његовог овлашћења, или ако правне радње које предузима излазе из обима и граница овлашћења која су била предвиђена у уговору о пуномоћству<sup>3</sup>. При том, сматра се да, уколико то друго лице накнадно озваничи и одобри предузете правне радње, у том случају заступање постоји и производи правне последице. Неки аутори сматрају да је у том случају реч о прећутном мандату господара правног посла, позивајући се на начелу римског права *ratihabitio mandato aequiparatur*. Такође, друга уговорна страна може од неовлашћено заступаног лица да тражи да се произнесе (у примереном року) дали прихвата уговор и сва права и обавезе које су (неовлашћено) предузете у његово име. Уколико неовлашћено заступана страна не одговори овом захтеву, или одбије да одобри уговор, страна са којом је уговор био закључен може да захтева од заступника који је делао без овлашћења надокнаду (евентуално) причињене штете, под условом да је била савесна, односно да у тренутку закључивања уговора није знала нити је могла знати да заступник није имао овлашћење за закључивање уговора (чл. 80 Закона о облигационим односима).

У парничном поступку, суд је дужан по службеној дужности, током трајања целог поступка, да пази да ли је лице које се јавља као пуномоћник овлашћено за заступање, а ако установи да то лице нема посебно овлашћење за заступање, може да укине парничне радње које је то лице предузело, осим у случају када их странка накнадно одобри (чл. 89, ст. 4 Закона о парничном поступку).

Из изнесеног може се закључити да не може постојати заступање ако неко лице дела у име и за рачун другог лица без овлашћења за заступање које извире из закона или изјаве воље заступаног лица.

---

<sup>3</sup> Бабић, И., *Лексикон облигационог права*, Београд, 2001, стр. 86; исто и: Јанковец И., *Привредно право*, Београд, 1999, стр. 122.

### 3. Пословодство без налога

Пословање, делање у име и за рачун неког лица без овлашћења, када се ради о обављању нужних или корисних послова зове се незвано вршење туђих послова или пословодство без налога. Овај специфични извор облигационих односа је карактеристичан, пре свега, по томе што нема узајамне сагласности воље, већ је само пословодство без налога правна чињеница која производи облигациони однос између господара правног дела и пословође без налога.<sup>4</sup> Тако, што се тиче правних послова предузетих без налога или овлашћења од стране господара правног посла (*dominus negotii*), законски се исти може обавезати ако је реч о вршењу нужних или корисних туђих послова, али при том да нема супротстављања таквом вршењу од стране господара правног посла. У неким случајевима, и поред постојања изричитог противљења са његове стране, он може бити обавезан правним послом ако је реч о испуњавању његових законских обавеза. Непозвани вршилац туђих послова (*negotiorum gestor*) је дужан да обавести господара правног посла о својим активностима и да настави са започетим пословима, све док господар правног посла не буде у стању да сам преузме бригу о њима. Непозвани вршилац туђих послова (пословођа без налога), уколико је делао савесно и одговорно, може да захтева ослобађање од свих обавеза у вези правних послова, да буде обештећен за завршене послове или за трошкове и претрпљену евентуалну штету. Ако је при том прибавио и одређену материјалну или нематеријалну корист за господара правног посла, може захтевати и примерну надокнаду. Непозвано вршење туђих послова је регулисано Македонским Законом о облигационим односима као пословодство без налога (чл. 209-217).

Делање непозваног вршиоца и у име, а не само за рачун господара правног посла, може имати идентично дејство као заступништво, али се ипак не поистовећује са њим. Тако, слово закона не даје непозваном вршиоцу овлашћење за заступање као што је то случај код законског заступништва, већ директно обавезује господара правног посла у односу према трећем лицу.

### 4. Престанак и прекорачење овлашћења за заступање

Правни посао који је био обављен од стране заступника након престанка овлашћења за заступање или прекорачењем овлашћења може произвести одређена правна дејства идентична са дејством које би настало вршењем правних радњи у оквиру овлашћења, ако трећа лица не знају или не могу да знају за престанак или прекорачење овлашћења. Такође, у оваквим ситуацијама је дозвољено трећим лицима да захтевају или испуњење правног посла од стране лица које је га је закључило без овлашћења, или надокнаду причињене

---

<sup>4</sup> Галев, Г., *Местото на слободата на договарање во Законот за облигационите односи*, Зборник на трудови, Правен факултет, Скопје, 1996, стр.47.

штете. Уједно, правним пословима предузетим према савесним трећим лицима се, након престанка или прекорачења овлашћења за заступање, изједначују правна дејства са заступањем, дајући тиме властодавцу право да оствари надокнаду штете од пуномоћника, уколико је он крив за прекорачење или за делање након престанка овлашћења за заступање.<sup>5</sup>

## 5. Неизвршење налога

Према Закону о облигационим односима, прималац налога је овлашћен и обавезан према налогодавцу да за његов рачун предузме одређене правне радње и закључи правне послове. Он мора спровести и извршити налог према упутствима налогодавца уз дужну пажњу доброг привредника и доброг домаћина, бринући се, при том, о интересима налогодавца. Од добијеног налога и упутстава може одступити само уз сагласност налогодавца, или ако није у могућности добити такву сагласност, ако сам процени да је то у интересу налогодавца. У супротном, он губи улогу примаоца налога и постаје пословођа без налога (непозвани вршилац туђих послова), осим ако налогодавац накнадно одобри оно што је прималац налога урадио. Уколико прималац налога откаже налог у невреме или га уопште не изврши, дужан је да надокнади причињену штету налогодавцу.

*Igor Kambovski, Ph.D., Associate Professor  
Faculty of Law, "Goce Delchev" University in Štip*

## CIVIL LIABILITY OF AGENT

### *Summary*

*Agency is the institution of civil law where a person-agent undertake legal actions on behalf of another person-principal, on the basis of explicit authorization. The Agent is a capable person acting in legal acts and transactions with a particular role-to work for his principal, to protect his interests and to convey his power and will regarding the conclusion of a legal act. In these relationships, the agent is liable and responsible to the principal and to third parties with whom it interacts, in the name and for the account of principal. If there is an excess of power or if the agent works without authorization, he is responsible for the damage and all the legal consequences*

---

<sup>5</sup> Барбић, Ј., *Право друштвава, Књига прва - опћи дио*, Загреб, 1999, стр. 435.

*that would arise in relations with third parties, as well as to the principal and the principal legal acts.*

**Key words:** *Agency, liability, authorization, legal consequences.*

### **Литература**

- Бабић, И., *Лексикон облигационог права*, Београд, 2001.  
Барбић, Ј., *Право друштвава, Књига прва-опћи дио*, Загреб, 1999.  
Галев, Г., *Местото на слободата на договарање во Законот за облигационите односи*,  
Зборник на трудови, Скопје, 1996.  
Јанковец, И., *Привредно право*, Београд, 1999.  
Радовановић Вучковић, М., *Заступништво у граѓанском праву*, Београд, 1969.

